

SOCIETATEA DE STUDII CLASICE DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

DĂRI DE SEAMĂ ALE ȘEDINTELOR

CXXIV

ȘEDINȚA DIN 4 DECEMBRIE 1969

Prezidează acad. AL. GRAUR, președinte.

Ședința se deschide la ora 18²⁰.

Membri prezenți : N. I. Barbu, H. Dumitrescu, Vl. Dumitrescu, I. Fischer, Fl. B. Florescu, C. Georgescu, Val. Georgescu, Al. Giurgea, Al. Graur, I. Ionescu, M. Marinescu, M. Nicolaescu, M. V. Petrescu, A. Piatkowski, D. M. Pippidi, Gh. Poenaru Bordea, E. Poghirca, M. Popa, C. Popescu, Cl. Popovici, M. Russu, C. Săndulescu, M. Simionescu, R. Vulpe J. Zezeanu.

Invitați : E. Almașan, J. Cajal-Marin, R. Capesius, S. Comănescu, M. Constantin, A. Popovici, I. Săndulescu.

Alegeri de noi membri. Au fost aleși membri ai societății : prof. ELISABETA LEONDARIE (recomandată de C. ICONOMU și R. OCHEȘEANU), IVI IORDAN (recomandată de prof. VL. ILIESCU și M. IRIMIA), GH. PAPUC (recomandat de M. IRIMIA și C. SCORPAN), N. FELECAN (recomandat de prof. M. MARINESCU-HIMU și I. FISCHER), prof. GH. NENCESCU (recomandat de prof. E. DOBROIU și M. MARINESCU-HIMU), prof. C. STANCU (recomandat de prof. M. MARINESCU-HIMU și M. SIMIONESCU), prof. ANA PREDESCU (recomandată de prof. M. MARINESCU-HIMU și M. SIMIONESCU), prof. TEODORA VASILESCU (recomandată de prof. C. POGHIRC și J. ZEZEANU), N. LUPU (recomandat de prof. N. LASCU și D. PROTASE), DAN ISAC (recomandat de prof. N. LASCU și D. PROTASE), TUDOR SOROCEANU (recomandat de prof. N. LASCU și D. PROTASE), RADU NICULESCU (recomandat de prof. VAL. GEORGESCU și acad. AL. GRAUR).

Prezentări de lucrări recente. Prof. VAL. GEORGESCU : J. Vidalin, *Pouvoir et dialectique. I. La pensée politique de la Grèce*, Rennes, 1968 ; id., *Le magistrat et le juge des legis actiones : leurs fonctions*, Rennes, 1966 ; id., *Loi athénienne et légalité*, Rennes, 1966 ; Vo Duc Hanh, *Essai sur l'évolution de la curatelle du mineur de vingt cinq ans en droit romain*, Paris, 1968 ; A. Garzya, *Ideali e conflitti di cultura alla fine del mondo antico* (extr. Maia, 20, 1968). I. FISCHER : Platon, *Lysis. Cu un eseu despre înțelesul grec al dragostei de oameni și lucruri* de C. Noica, București, 1969 ; *Pagini alese din oratoriile greci* (trad. de A. Marin, pref. și note de M. Mari-

nescu-Himu), București, 1969; O. Hoffmann, A. Debrunner, A. Scherer, *Geschichte der griechischen Sprache*, Berlin, 1969; Cicero, *Fragmente über die Rechthlichkeit* (trad. de K. Büchner), Stuttgart, 1969; E. Benveniste, *Le vocabulaire des institutions indo-européennes*, Paris, 1969; A. Garzya, *Note al Rudens di Plauto*, Napoli, 1967. Acad. AL. GRAUR: X. Mignot, *Les verbes dénominaifs latins*, Paris, 1969; *Studii clasice*, XI, 1969.

Comunicare. FL. BOBU FLORESCU, *Restituirea ultimului rînd al inscripției de pe Coloana Traiană*. Între anii 1548 (Bartholomeo Marliano, *Le Antichità di Roma*, Paris, 1548, p. 83) și 1962 (Silvio Ferri, *Opuscula*, Firenze, 1962, p. 444) s-au propus următoarele formule de restituire a ultimului rînd din inscripția columnei: *tantis ex collibus, t. molibus, t. operibus, t. opibus, t. ruderibus, t. rupibus* și *t. uiribus*. Recurgînd la matematică și redînd și o schemă grafică, încă la 1683 Raphaele Fabretti restituie prin formula *tantis operibus* ultimul rînd al inscripției: *mons et locus tant[is ope]ribus sit egestus*. Conferențiarul, reluînd problema, a plecat de la cîteva fapte obiective: copia din secolul al X-lea a inscripției columnei, aflată în Codex Einsiedlensis, în care în porțiunea vătămată se citesc cuvintele *tantis operibus*; dimensiunea de 50.80 cm a porțiunii distruse, determinată prin măsurare directă și decalc; păstrarea începutului *tant* din primul cuvînt mutilat, iar din al doilea o buclă (din litera *B, P* sau *R*) din ultima literă a tulpinei, precum și terminația *-ibus*. Apoi, literelor din cadrul fiecărei formule de restituire care prezintă un *B, P* sau *R* ca literă finală în tulpina celui de-al doilea cuvînt li s-au dat valori pe care le au literele de același fel intacte din al șaselea rînd (aceste valori sînt egale, iar dacă diferă, variația este de ordinul milimetrilor și deci neglijabilă). Suma lățimii literelor ce se propun a fi înscrise în porțiunea vătămată din formulele *tantis operibus, tantis opibus, tantis rupibus, tantis uiribus, tantis ruderibus* este pentru fiecare formulă în parte (în cm) de: 35.00, 26.00, 30.50, 26.40 și 42.60. O altă operație a constatat în determinarea lățimii intervalelor între al doilea *T* din cuvîntul *tantis* și itera *I* din terminația *-ibus*, care s-a făcut multiplicînd media de 2.23 a intervalelor păstrate din al 6-lea rînd cu numărul intervalelor din cadrul fiecărei formule în parte, obținînd în ordinea stabilită următoarele rezultate (în cm): 15.61, 11.15, 13.38, 13.38 și 17.84. Adunînd suma lățimii literelor cu suma lățimii intervalelor, constatăm că numai în cazul formulei *tantis operibus* se obține o valoare de 50.61 cm, echivalentă cu lungimea porțiunii vătămate, diferența de 1,9 mm fiind neglijabilă. Prin această demonstrație se dovedește că lectura anonimului de acum un mileniu s-a făcut cînd inscripția era intactă. În contextul frazei, lectura ultimului rînd se va citi: *Ad declarandum quantae altitudinis mons et locus tant[is ope]ribus sit egestus*.

Discuții. Pun întrebări și prezintă observații: prof. R. VULPE, D. M. PIPPIDI, N. I. BARBU, AL. GRAUR, I. IONESCU.

Prof. D. M. PIPPIDI, considerînd că certitudinea unei lecturi nu poate fi obținută decît dacă oferă un sens satisfăcător, extinde dezbaterile asupra înțelesului inscripției.

În această direcție, prof. N. I. BARBU aduce în discuție sensul cuvîntului *opus* și valoarea ablativului *tantis operibus*.

Prof. R. VULPE se declară de acord cu lectura susținută de autor și, bazat pe date arheologice și pe informațiile oferite de Cassius Dio, socotește că e vorba de indicarea înălțimii dealului săpat pentru a face loc complexului de monumente ale Forului lui Traian; funcția originară a columnei, în concordanță cu inscripția, ar fi aceea de martor al nivelului. Ulterior, destinația columnei a fost lărgită, devenind monument funerar imperial.

Ședința se ridică la ora 19⁴⁵.

CXXV

ȘEDINȚA DIN 8 IANUARIE 1970

Prezidează acad. AL. GRAUR, președinte.

Ședința se deschide la ora 18¹⁵.

Membri prezenți : P. Alexandrescu, N. I. Barbu, E. Bujor, L. Buzdugan, Gh. Ceașescu, L. Cocone, N. Corciu, Tr. Costa, D. Crăciun, H. Dumitrescu, Vl. Dumitrescu, M. Dușescu, I. Fischer, Fl. B. Florescu, R. Florescu, C. Georgescu, Val. Georgescu, M. Gramatopol, Al. Graur, A. Horhoianu, Maria Iliescu, Vl. Iliescu, I. Ionescu, Tr. Lăzărescu, A. Marcu, M. Marinescu, M. Marinescu-Himu, Gh. Nencescu, I. Nestor, V. Nicolae, R. Niculescu, A. Piatkowski, Gh. Poenaru Bordea, C. Popescu, Em. Popescu, C. Săndulescu, M. Simionescu, N. Ș. Tanașoca, R. Vulpe.

Invitați : M. Beldie, P. Ceașescu, F. Constantiniu, V. Covaci, Gh. Diaconu, O. Iliescu, V. Iliescu, R. C. Manu, G. Mîrza, Ș. Papacostea, Șt. Ștefănescu, E. Zaharia.

În numele membrilor societății, acad. AL. GRAUR exprimă vicepreședintelui ei, prof. R. Vulpe, calde urări colegiale cu ocazia împlinirii vârstei de 70 de ani.

Alegeri de noi membri. Este ales membru al societății : OCTAVIAN ILIESCU (recomandat de prof. VAL. GEORGESCU și VL. DUMITRESCU).

Prezentări de lucrări recente. Prof. VAL. GEORGESCU : P. Petit, *La civilisation hellénistique*, Paris, 1968 ; Ch. Guiraud, *Grammaire du grec*, Paris, 1967 ; J. Tulard, *L'histoire de la Crète*, Paris, 1962 ; H. Lermann, *Die Gottheit im Recht*, München, 1969 ; C. Despotopoulos, *La notion de synallagme chez Aristote*, Paris, 1968 ; id., *Les concepts de juste et de justice selon Aristote*, Paris, 1969 ; K. Büchner, *Cicero an den Imperator Lentulus De Re Publica*, Wiesbaden, 1969. N. Ș. TANAȘOCA : G. Veloudis, *Die neugriechische Alexandertradition in Bewahrung und Wandel*, München, 1968. I. FISCHER : H. Oppermann (ed.), *Römische Wertbegriffe*, Darmstadt, 1967. Prof. D. CRĂCIUN ; N. I. Barbu, T. Vasilescu, *Gramatică latină*, București, 1969.

Comunicare. Prof. VL. ILIESCU, *Critica surselor istorice privind părăsirea Daciei*. Există două tradiții despre părăsirea Daciei, cea „bună”, reprezentată de Iordanes, și cea „greșită” sau „tendențioasă”, infățișată de Eutropius, Festus și Historia Augusta. În realitate însă, ultima se reduce doar la Eutropius, ale cărui informații au fost preluate ca atare de Festus și Historia Augusta. De altfel această tradiție este corectată în mod tacit, dar conștient, de tradiția „bună” a lui Iordanes. Geneza tradiției „greșite” sau „tendențioase” a lui Eutropius se poate explica prin felul în care sînt prezentați la acest autor împărații Hadrian, Traian, Aurelian și Iovian.

Discuții. Pun întrebări și iau parte la discuții : prof. TR. COSTA, N. I. BARBU, A. PIATKOWSKI, M. SIMIONESCU, R. VULPE, A. HORHOIANU, I. NESTOR, R. FLORESCU, TR. LĂZĂRESCU, M. MARINESCU-HIMU, AL. GRAUR.

Prof. TR. COSTA ridică problema surselor lui Iordanes și a valorii lor.

Prof. R. VULPE pune la îndoială cronologia relativă a *Historiei Auguste* și a lui Eutropius ; dacă biograful lui Gallienus din *Historia Augusta* ar fi avut la dispoziție informația lui Eutropius cu privire la o primă părăsire a Daciei, sub acest împărat, ar o fi consensnat-o desigur, dată fiind atitudinea sa ostilă față de Gallienus. *Historia Augusta* ar putea fi o culegere de texte de date diferite, supuse însă, datorită caracterului ei oficial, unor revizuri permanente.

Prof. N. I. BARBU socotește că în critica surselor trebuie să se țină seama în mai mare măsură de practica istoriografiei romane în privința folosirii documentelor.

Prof. A. HORHOIANU aduce în discuție raportul ambasadei lui Priscus la curtea regelui Attila; valoarea documentului pentru problema abordată aici e contestată de prof. I. NESTOR.

R. FLORESCU sugerează studierea într-un context mai larg a pasajelor citate, pentru a se putea stabili partea pe care o deține exagerarea retorică în afirmațiile istoricilor antici.

Acad. AL. GRAUR scoate în evidență imposibilitatea de principiu a exterminării totale a unei populații.

Diverse. La o intervenție a prof. TR. LĂZĂRESCU cu privire la consuliile plebei, răspunde prof. N. I. BARBU.

Ședința se ridică la ora 20³⁰.

CXXVI

ȘEDINȚA DIN 5 FEBRUARIE 1970

Prezidează acad. AL. GRAUR, președinte.

Ședința se deschide la ora 18²⁰.

Membri prezenți: V. Bălăianu, L. Buzdugan, Al. Cizek, L. Cocone, I. G. Coman, N. Corciu, E. Dobroiu, H. Dumitrescu, I. Fischer, Fl. B. Florescu, C. Georgescu, Al. Giurgea, Al. Graur, G. Guțu, Al. Horhoianu, M. Manolescu, Margareta Nasta, Gh. Nencescu, V. Nicolae, M. Nicolaescu, R. Niculescu, M. V. Petrescu, A. Piatkowski, E. Poghir, El. Popescu, T. Popescu, M. Russu, N. Ș. Tanașoca, A. Tuzu, R. Vulpe, J. Zezeanu.

Invitați: P. Ceașescu, G. Mirza.

Neecrolog. Acad. AL. GRAUR evocă figura colegei noastre Maria Dumitrescu, decedată în ianuarie 1969. Adunarea păstrează un minut de reculegere.

Alegeri de noi membri. Sînt aleși membri ai societății: prof. GH. IVĂNFCU (recomanda de acad. AL. GRAUR și I. FISCHER); CORNELIU CÎRJAN (recomandat de R. OCHEȘEANU și M. IRIMIA); DUMITRU C. GHIOCOL (recomandat de M. IRIMIA și R. OCHEȘEANU); PETRE COVACEF (recomandat de M. IRIMIA și R. OCHEȘEANU); DUMITRU VERNEA (recomandat de Z. COVACEF și M. IRIMIA); prof. LILIANA BARBU (recomandată de M. IRIMIA și Z. COVACEF); NATALIA SĂNDULESCU (recomandată de I. FISCHER și prof. E. DOBROIU); KATALIN DUMITRAȘCU (recomandată de I. FISCHER și prof. E. DOBROIU); EMIL DUMITRAȘCU (recomandat de I. FISCHER și prof. E. DOBROIU); PETRE CEAȘESCU (recomandat de prof. E. DOBROIU și I. FISCHER).

Prezentări de lucrări recente. Prof. I. G. COMAN: A. Grillmejer, H. Bacht, *Das Konzil von Chalkedon, II*, Würzburg, 1962; Șt. C. Alexe, *Sfîntul Niceta din Remesiana și ecumenicitatea patristică din secolele IV și V*, București, 1969. I. FISCHER: A. Garzya, *Studi su Euripide e Menandro*, Napoli, 1961. Acad. AL. GRAUR: *Istoria limbii române, II*, București, 1969.

Comunicare. E. CIZEK, *Imaginea înnoirii istorice la Velleius Paterculus* (în absența autorului, suferind, comunicarea a fost citită de AL. CIZEK). Evoluția istorică este tratată de Velleius *per genera*, după model retoric. Se adaugă și teoria stoică a evoluției ciclice a istoriei. Fiecare „gen” urma o evoluție ascendentă, după care urma o cădere ireversibilă.

Discuții. Prezintă observații prof. R. VULPE și acad. AL. GRAUR.

Prof. R. VULPE nu consideră Istoriile lui Velleius drept o operă de propagandă și atrage atenția asupra faptului că figura lui Tiberius a fost deformată de istoricii ulteriori. Retorismul scrierii, care ar putea da impresia insincerității, e un defect general al istoriografiei romane.

Acad. AL. GRAUR nu vede o incompatibilitate de principiu între convingerile lui Velleius, admirator sincer al lui Tiberius, și caracterul propagandistic al operei.

Diverse. Secretariatul dă informații asupra desfășurării ședințelor de alegeri ținute la filialele din Iași și Constanța. Biroul Filialei din Iași se constituie precum urmează: președinte: prof. O. TCACIUC; vicepreședinte: prof. N. GOSTAR; secretar: prof. C. CĂLINESCU; casier: prof. N. BARAN; membru (cu misiunea de a se ocupa de învățământul mediu): prof. GH. CONDURACHE; comisia de cenzori e alcătuită din prof. I. GHEORGHITĂ și C. CHIRCU.

Filiala din Constanța și-a ales următorul birou: președinte: prof. A. RĂDULESCU; vicepreședinte: prof. TR. LAZAROVICI; secretar: M. IRIMIA; casier: prof. I. ROȘCULEȚ; membru (cu misiunea de a se ocupa de învățământul mediu): prof. C. DABA. În a doua parte a ședinței de alegeri, prof. A. RĂDULESCU a prezentat o comunicare asupra vasului cu inscripție greacă descoperit la Capidava. În urma citirii acestei informații, se naște o discuție liberă la care participă prof. I. G. COMAN, R. VULPE, I. FISCHER și acad. AL. GRAUR. Prof. I. G. COMAN consideră că numele *Petre* este un vocativ grecesc, iar I. FISCHER pune la îndoială existența în secolul X a unui nominativ românesc *Petre*; prof. R. VULPE se pronunță însă în favoarea interpretării prin limba română a numelui.

Ședința se ridică la ora 19³⁰.

CXXVII

ȘEDINȚA EXTRAORDINARĂ DIN 26 FEBRUARIE 1970

Prezidează prof. N. I. BARBU, vicepreședinte.

Ședința se deschide la ora 18²⁵.

Membri prezenți: N. I. Barbu, G. Bunesco, L. Buzdugan, A. Calangiu, Gh. Cantacuzino, Gh. Ceașescu, I. G. Coman, Em. Condurachi, N. Corciu, G. Creția, R. Cristescu-Ocheșanu, Fl. Demetrescu, E. Dobroiu, C. Drăgulescu, M. Dușescu, I. Fischer, C. Georgescu, Val. Georgescu, Al. Giurgea, Al. Graur, Gh. Guțu, M. Guțu, M. Hetco, Vl. Iliescu, L. Lupaș, M. Manolescu, A. Marcu, M. Marinescu-Himu, Mihai Nasta, Gh. Nencescu, M. Nichita, Val. Nicolae, S. Nicolau, M. V. Petrescu, A. Piatkowski, D. M. Pippidi, A. Pirvulescu, E. Poghir, M. Simionescu, D. Slușanschi, N. Ș. Tanașoca, M. Tițu-Băluță, J. Unguru-Vilan.

Invitați: I. Dinischiotu, Elizabeta Filotti, Eug. Filotti, Z. Golescu, V. Pöschl, C. Tașcă.

Prof. N. I. BARBU salută prezența prof. VIKTOR PÖSCHL de la Universitatea din Heidelberg.

Conferință. Prof. V. PÖSCHL, *Didon et Énée*. Părăsirea Didonei de către Aeneas a cunoscut cele mai variate aprecieri. În timp ce poeții medievali, ca Chaucer, și unele comentarii engleze recente, ca cel al lui Page, condamnă aspru pe „infidelul” Aeneas, Jacques Perret o socotește pe Dido drept unica vinovată, deoarece insistă să ajungă la căsătorie: „l'amour n'est à aucun degré orienté vers le mariage”, aceasta în spiritul lui Platon. Dar Aeneas nu este crud numai cu Dido, ci și cu el însuși. Asprimea vorbelor sale către Dido, care constă în faptul că nu pomenește nici un singur cuvânt despre durerea inimii ei, este motivată de înăbușirea propriilor sale sentimente, spre a nu fi dominat de ele; în ultimă analiză, însă, Aeneas n-a înțeles.

dragostea Didonei în întreaga ei profunzime. Neînțelegerea izvorăște din tragica opoziție originară dintre bărbat și femeie. Înainte de toate însă, renunțarea lui la Dido este un sacrificiu pe care trebuie să-l aducă misiunii sale. Conflictul dintre umanitate și politică, care străbate întreaga *Eneidă*, și-a găsit aici punctul culminant. Altă problemă constă în faptul că poetul nu se oprește mult asupra dragostei lui Aeneas. Aceasta corespunde nu numai tradiției epice, unde iubirea eroilor este tratată cu multă discreție, ci și concepției romane a virtuții, așa cum apare la Cicero în *De officiis*. În sfârșit, ispitirea lui Aeneas de către Dido trebuie considerată ca un simbol al primejdiei care amenința ființa romană prin pătrunderea traiului luxos oriental. Împăratul Titus în *Bérénice* a lui Racine, regele Thoas din *Iphigenia* lui Goethe sînt descendenții unui Aeneas care știe să renunțe la dragoste; personajul n-a avut, desigur, — în literatură — atîți descendenți ca Dido.

Ședința se ridică la ora 19⁴⁰.

CXXVIII

ȘEDINȚA DIN 5 MARTIE 1970

Prezidează acad. AL. GRAUR, președinte.

Ședința se deschide la ora 18²⁰.

Membri prezenți: N. I. Barbu, Em. Doruțiu-Boilă, N. Corciu, P. Diaconu, A. Donciu, H. Dumitrescu, I. Fischer, C. Georgescu, Al. Graur, Vl. Iliescu, Gh. Nencescu, Val. Nicolae, M. V. Petrescu, D. M. Pippidi, A. Popa, M. Popa, Aurel Popescu, Em. Popescu, M. Russu, C. Săndulescu, R. Vulpe, J. Zeceanu.

Invitați: A. Boilă, D. Cataniciu, I. Fischer, Ec. Vulpe.

Informație. Acad. AL. GRAUR anunță că în ședința de constituire a Academiei de științe sociale și politice un număr de colegi ai noștri au fost aleși membri ai acestei noi instituții științifice. Membri titulari: I. Banu, Gh. Cantacuzino, Em. Condurachi, C. Daicoviciu, Val. Georgescu, Ath. Joja, I. Nestor, D. M. Pippidi, Gh. Ștefan, D. Tudor, R. Vulpe; membri corespondenți: A. Bodor, Fl. B. Florescu, M. Jacotă, N. Lascu, N. Lupu, I. I. Russu, N. Țatomir. În numele Societății exprimă felicitări celor aleși.

Alegeri de noi membri. A fost aleasă membră a societății IOANA DINISCHIOTU-POPESCU recomandată de acad. AL. GRAUR și I. FISCHER).

Prezentări de lucrări recente. Prof. D. M. PIPPIDI: G. Bordenache, *Sculture grece e romane del Museo Nazionale di Antichità di Bucarest*, I, București, 1969; G. Longega, *Artsinoe II*, 1968; A. Uguzzoni, F. Ghinatti, *Le tavole greche di Eraclea*, Roma, 1968; J.-P. Vernant (ed.), *Problèmes de la guerre en Grèce ancienne*, Paris-Haga, 1968. I. FISCHER: M. Sala, *Contribuții la fonetica istorică a limbii române*, București, 1970.

Comunicare. EM. DORUȚIU-BOILĂ, *Discuții recente cu privire la Constituția antoniniană*. Se analizează diversele soluții de restituire ale r. 8—9 ale pap. Giessen 40, I: δίδωμι τοῖς σὺνάπαισιν ξένοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην πολιτείας Ῥωμαίων [μ]ένοντος... ἄτων, χωρ[ί]ς τῶν [δε]δ[ε]ιτυκίων, care conțin clauza de acordare a cetățeniei romane tuturor peregrinilor din imperiu. În opoziție cu opinia aproape general acceptată pînă acum asupra excluderii dediticilor de la principiul acordării cetățeniei romane, autoarea adoptă restituirea potrivit căreia propoziția incidentă introdusă prin μένοντος trebuia să conțină o clauză de salvare cu conținut pozitiv,

dedicții pomeniți în clauza restrictivă de la sfârșitul pasajului fiind excluși nu de la beneficiul cetățeniei romane, ci de la clauza de păstrare a unor stări sau norme existente. Această interpretare, impusă de o necesitate gramaticală și logică, a fost confirmată de o inscripție recent descoperită, cunoscută sub numele de Tabula Banasitana, prin care împăratul Marcus Aurelius acordă cetățenia romană unei familii berbere din tribul Zegrenses, din Mauretania Tingitana. Textul inscripției redactat în cancelaria imperială utilizează o formulă analogă textului pap. Giessen : ... *non cunctamur his ciuitatem romanam saluo iure gentis dare ... sine diminutione tributorum et uectigalium populi et fisci*. În lumina acestei interpretări, sfera de aplicare a C. A. apare mult extinsă, ea cuprinzând toate categoriile de colectivități din imperiu, urbane sau rurale, *ciuitates* sau *gentes*, căroră, o dată cu acordarea cetățeniei romane, li se garanta păstrarea drepturilor locale. Aceasta înseamnă că toate categoriile de provinciali din imperiu au devenit cetățeni romani, berberii din Mauretania, țărani din chora egipteană, galii, germanii, tracii, bessii, laii și geții dobrogeni, ci păstrându-și în același timp cadrele vieții locale.

Problema identificării dedicțiilor excluși de la clauza de păstrare a drepturilor locale nu și-a găsit încă rezolvarea ; în lumina noilor descoperiri a devenit clar însă că dedicții nu sînt de căutat printre populațiile provinciilor, organizate în *gentes* sau *ciuitates*. Noile descoperiri au adus și o confirmare a compatibilității cetățeniei romane cu plata tributului.

Discuții. Pun întrebări și iau parte la discuții : prof. N. I. BARBU, I. FISCHER, D. M. PIPPIDI, R. VULPE, AUREL POPESCU, VL. ILIESCU, acad. AL. GRAUR, A. BOILĂ.

Prof. N. I. BARBU atrage atenția asupra caracterului limitat în timp al calității de *dedilicius*.

VL. ILIESCU aduce în discuție pe inspiratorii și autorii constituției : juriștii de origine orientală erau partizanii universalizării dreptului roman, cu ștergerea treptată a tuturor diferențelor dintre Italia și restul imperiului.

Prof. R. VULPE scoate în evidență avantajele financiare pe care constituția le-a adus imperiului.

Acad. AL. GRAUR nu crede că completarea [δεδ]εικτικόν a textului papirusului poate fi pusă la îndoială, deoarece nici în grecește, nici în latinește nu par să existe alte cuvinte terminate în *-iticius*.

Prof. D. M. PIPPIDI consideră că asamblarea fragmentelor papirusului este corectă și constituie o bază solidă de discuție. În ce privește exceptarea dedicțiilor, ea poate fi explicată prin caracterul intermediar, între sclavi și cetățeni, al acestora.

Diverse. Secretariatul dă informații asupra activității Filialei Constanța.

Ședința se ridică la ora 20³⁵.

CXXIX

ȘEDINȚA DIN 2 APRILIE 1970

Prezidează acad. AL. GRAUR, președinte.

Ședința se deschide la ora 18¹⁵.

Membri prezenți : I. Banu, N. I. Barbu, A. Barnea, V. Bălăianu, Em. Doruțiu-Boilă, L. Buzdugan, G. Cantacuzino, L. Cocone, N. Corciu, D. Crăciun, Vl. Dumitrescu, N. Felecan, I. Fischer, C. Georgescu, Al. Giurgea, M. Gramatopol, Al. Graur, M. Guțu, M. Manolescu, A. Marcu, M. Marinescu, M. Marinescu-Himu, Margareta Nasta, M. Nasta, Gh. Nencescu, V. Nicolae, A. Piatkowski, E. Poghir, C. Popescu, Elena Popescu, M. Russu, C. Săndulescu, M. Simionescu, R. Vulpe, J. Zezeanu.

Invitați : L. Andrei, G. Mirza.

Alegeri de noi membri. Au fost aleși membri ai societății : prof. CONSTANTIN DABA (recomandat de R. OCHEȘEANU și M. BUCOVALĂ) și prof. ELISABETA POPA (recomandată de R. OCHEȘEANU și M. BUCOVALĂ).

Prezentări de lucrări recente. Prof. N. I. BARBU : M. Marinescu-Himu, C. Moldoveanu, C. Georgescu, *Limba elenă. Manual pentru clasa a XI-a a liceelor clasice*, București, 1969.

Comunicare. Prof. A. PIATKOWSKI, *Concepția despre civilizație și civilizatori la vechii greci*. În ciuda apariției nenumăratelor lucrări despre cultura și civilizația greacă, problema modului în care grecii înșiși luau în considerare etapele parcurse de omenire pe lungul drum de la civilizațiile de tip rustic la cele de tip urban nu a fost tratată decât sporadic și tangențial. Principalul țel al comunicării a fost acela de a stabili procesul de îmbogățire cu noi sensuri a cîmpului noțional „civilizație”, „civilizator”, începînd cu perioada arhaică a literaturii grecești pînă în sec. al IV-lea î.e.n. Pe plan lingvistic, în acest cîmp gravitează o pluralitate de rădăcini ale căror sensuri se interferează sau se opun. Cercetarea a dus spre concluzia că în gîndirea greacă au existat trei faze fundamentale în dezvoltarea concepțiilor despre civilizație și opera unui civilizator : (a) faza mitologizantă, avînd ca principal reprezentant pe Hesiod, corespunzătoare credințelor despre cooperarea între zei și oameni ; (b) faza raționalistă, impulsională de observațiile empirice și comparatiste asupra altor tipuri de civilizații ; (c) o fază superioară, în care problema este tratată pe plan filozofic și etic, sub formă de sistem, de unii dintre cei mai remarcabili gînditori din secolul al IV-lea î.e.n. Platon, Aristotel, Epicur. Intensele preocupări în jurul acestui subiect i-a determinat pe greci, care recunoșteau aportul civilizațiilor străvechi la propășirea propriei lor civilizații, să ajungă la conștiința superiorității lor în raport cu popoarele care-i înconjurau. Este posibil ca această formă a conștiinței sociale din vechea Grece să se fi datorat înaltei prețurii pe care filozofii și oamenii de cultură o acordau valorilor estetice și etice, concepute ca un singur tot, acea unică îmbinare pe care au denumit-o *kalokagathia*, fără echivalent în istoria gîndirii altor popoare din antichitate.

Discuții. Pun întrebări și iau parte la discuții prof. I. BANU, N. I. BARBU, M. NASTA, R. VULPE, M. MARINESCU-HIMU, VL. DUMITRESCU, AL. GRAUR.

Prof. I. BANU consideră că aparenta contradicție dintre folosirea de către Hesiod a simbolului aurului pentru desemnarea celei mai vechi perioade și negarea de către acesta a concepției involutive despre dezvoltarea omenirii se poate explica prin folosirea de către poet a unei terminologii tradiționale. Sugerează apoi autoarei cîteva probleme care i-ar putea reține atenția : raportul dintre concepțiile grecești și cele mesopotamiene, cu care cele dintîi prezintă frapante analogii ; faptul că o teorie a progresului apare în Grecia numai în secolul lui Pericle.

Prof. N. I. BARBU pune în legătură concepțiile grecești cu realitățile sociale ale vremii : pe de o parte, constatarea superiorității vieții de la oraș asupra celei de la țară și a superiorității civilizației grecești asupra celei a popoarelor barbare ; pe de altă parte, imposibilitatea de a găsi soluții de viitor pentru dificultățile sociale prezente ; de aici apariția utopiilor și a elogierii fazelor din trecutul îndepărtat al omenirii ; această îndreptare către trecut e determinată și de constatarea neconcordanței dintre progresul material și cel moral.

Prof. M. MARINESCU-HIMU semnalează concepțiile lui Isocrate despre progres, expuse în *Panegiric* și, mai ales, în *Asupra schimbului de bunuri*.

M. NASTA consideră necesară distincția între două faze ale teoriilor grecești : cea dintîi, atribuind rolul de civilizator dreptății divine și unor divinități ; cea de a doua, din sec. V, cu caracter laic, atribuind acest rol unor „inventatori”, *πρωτοὶ εὐριστάι*.

Diverse. Secretariatul dă informații asupra activității filialelor. Filiala din Cluj a ținut adunarea generală și a ales următorul birou: prof. N. LASCU (președinte), A. BODOR (vicepreședinte), D. PROTASE (secretar), G. TOPLICEANU (casier), ANA NEGREANU (membră, reprezentantă a cercului pedagogic); comisia de cenzori este constituită din prof. T. WEISS și M. PĂTRUȚ. În cadrul Filialei din Constanța, prof. N. LASCU a vorbit, în 21 martie, despre formula *Hic ego qui iaceo*.

Ședința se ridică la ora 20¹⁰.

CXXX

ȘEDINȚA DIN 7 MAI 1970

Prezidează prof. N. I. BARBU, vicepreședinte.

Ședința se deschide la ora 18¹⁵.

Membri prezenți: N. I. Barbu, V. Bălăianu, G. Bunescu, C. Chircu, L. Cocone, N. Corciu, D. Crăciun, M. Crișan, I. Fischer, C. Georgescu, A. Heitoraru, M. Merclău, A. Marcu, A. Mocanu, G. Mușu, M. Nicolaescu, M. V. Petrescu, D. M. Pippidi, C. Poghir, E. Poghir, I. Dinischiotu-Popescu, M. Russu, C. Săndulescu, M. Simionescu, N. Ș. Tanașoca, A. Tuzu, R. Vulpe.

Invitați: L. Andrei, G. Mirza.

Alegeri de noi membri. Au fost aleși membri ai Societății: MIHAIL VASILESCU (recomandat de TR. DIACONESCU și prof. O. TCACIUC), VASILIS ZUNIS (recomandat de prof. O. TCACIUC și TR. DIACONESCU), prof. IOAN LAZĂR (recomandat de prof. O. TCACIUC și C. CĂLINESCU), prof. CONST. I. RADU (recomandat de prof. O. TCACIUC și C. CĂLINESCU), EUGEN-SILVIU STĂNESCU (recomandat de M. IRIMIA și C. SCORPAN), AL. GREBĂNCEU (recomandat de prof. R. VULPE și A. RĂDULESCU), IANCU DABIJA (recomandat de C. ICONOMU și R. OCHESSEANU), MARIN V. PORUMBESCU (recomandat de M. IRIMIA și A. RĂDULESCU).

Prezentări de lucrări recente. N. Ș. TANAȘOCA: Mauricius, *Artă militară* (ed. critică, trad., introd. de H. Mihăescu), București, 1970; *Bulletin de l'Association Guillaume Budé*, 1969, 3. Prof. R. VULPE: *Apulum (Acta Musei Apulensis)*, VII, 1968–1969, 1, 2. I. FISCHER: *Proză istorică greacă* (culegere de D. M. Pippidi), București 1970. Prof. N. I. BARBU: Ovidiu (Cele mai frumoase poezii), trad. de M. V. Petrescu, București, 1969.

Comunicare. Prof. GH. MUȘU, *Izvoare și motive necunoscute în episodul Nisus — Euryalus*. Autorul atrage de la început atenția asupra aprecierilor făcute de Servius referitor la v. 334–337, precum și asupra aceleia a lui Macrobius: *Fuit enim hic poeta ... ita dissimulanter et clanculo doctus ...*, apreciere pe care o socotește valabilă mai cu seamă pentru acest episod, considerat, de altfel, ca o invenție liberă. Pentru aceasta, el arată că Lamus și Lamyrus, uciși de Nisus, amintesc prin înțelesul numelui lor de *Abrote*, „nemlincata, flămînda”, soția legendarului rege omonim al Megarei; că fiica sa este „omonimă” cu monstrul marin înfruntat de Odysseus — cînd trece pe la Lamos, modelul recunoscut al primei numiri —, în timp ce mama ei se numește Lamia; că un monstru Lamia a fost ucis de un erou numit Eurybates, lucru atestat la Nicandru, modelul lui Macer, bun prieten al lui Vergilius. Dar, considerat mitic, *Eurybates*, „cel care pășește în larg”, redă nominal chipul în care era văzut Orion: trecea marea prin vad; or, el era fiul lui Poseidon și al fiicei lui Minos Euryaleia, iar întregul episod în care apar Nisus și Euryalus în cartea a V-a are ca model pe cel din *Iliada* XXIII, unde homericul Euryalos este nepot al altei Euryaleia, fiica lui Adrastos. Tot așa apare un alt Euryalos, de origini marine,

flu al lui Naubolos, „navigatorul”, în *Odissea*, VIII, 115—117, conținând cu toții, la origine, același înțeles din epitetul marinului Apollon, *Euryalos*, care, în aceeași calitate, se mai numea și *Delphinios*. Or, unul din „marinarii tirenieni”, pedepsiți de Dionysos să se transforme în delfini, poartă numele tatălui vergilianului *Euryalos* : *Opheltēs*. Și tot astfel cel mai vechi erou cu ultimul nume, cunoscut apoi sub numele de *Archemoros*, apare indisolubil legat de izvoare. Sînt orizonturi care revin și la vergilianul *Nisus*, prin tatăl său, *Hyrtacus*; iar un alt *Hyrtacid*, *Asios*, *Iliada* II, 835—839, XII *passim*, exprimă aceleași stări, căci *Intlia* Oceanidă se numește *Asia*. Mai departe, glosa *hyrtakōs* „scoică, culoare de purpură” exprimă și ea orizonturile marine, amintind însă și de firul de păr de purpură al regelui *Nisos* — ultim orizont ce apare și în numele insulei *Nisyros*, numită astfel din cauza purpuri. Amintind că respectivul fir de purpură este considerat ca motiv solar de cercetători, autorul subliniază că ultimul rege al Megarei purtase un nume evident solar : *Hyperion*. Aducînd apoi și alte exemple, el consideră că acestea exprimă mitic relațiile „naturale” dintre soare și mare, văzute în condițiile geografice din *Helada*, cînd soarele se naște din mare, iar — în genealogia regilor sacri — *Nisus* din *Hyrtacus*; în aceasta, basileii vor fi urmat pildele venite din Egipt, *Asia Mică*, *Mesopotamia*. Autorul crede că asemenea substrat nu putea să scape întru totul lui Vergilius nici în tonalitatea de purpură și roșu de singe care a planat asupra eroilor vergileni în imagini ca acelea de la moartea lui *Euryalos* sau de la aceea a eroului minor *Abaris*, care, o dată cu *purpuream animam*, își pierde viața, așa cum și *Nisos* și-a pierdut-o pe a sa o dată cu firul de păr de purpură, aceasta fiind aici chiar expresia și condiția vieții.

Discuții. Pun întrebări și iau parte la discuții : prof. C. POGHIRC și N. I. BARBU.

Diverse. Secretariatul dă informații asupra activității Filialei din Iași a Societății.

Prof. D. M. PIPPIDI atrage atenția asupra faptului că procurarea revistei „Studii clasice” se poate face exclusiv pe calea abonamentului.

La o sugestie a prof. D. CRĂCIUN, prof. N. I. BARBU dă informații asupra recente sesiuni a Academiei „*Latinitatis inter omnes gentes fouendae*” și asupra programului de acțiune al acestei instituții. De asemenea prezintă stadiul pregătirilor pentru congresul care se va ține la București între 28 august și 3 septembrie 1970.

Sedința se ridică la ora 19⁵⁵.

CXXXI

ȘEDINȚA DIN 4 Iunie 1970

Prezidează prof. N. I. BARBU, vicepreședinte.

Ședința se deschide la ora 18²⁰.

Membri prezenți : N. I. Barbu, Al. Barnea, G. Bunescu, I. G. Coman, N. Corciu, D. Crăciun, H. Dumitrescu, I. Fischer, C. Georgescu, M. Gramatopol, A. Horhoianu, A. Marcu, G. Mușu, Margareta Nasta, M. Nasta, V. Nicolae, M. Nicolaescu, S. Nicolau, R. Niculescu, M. V. Petrescu, A. Piatkowski, E. Poghirc, C. Popescu, David Popescu, Sebastian Popescu, M. Russu, G. Sîrbu, D. Slușanschi, J. Zezeanu.

Prezentări de lucrări recente. Prof. I. G. COMAN : Asiz S. Atiya, *A History of Eastern Christianity*, Londra, 1968 ; F. v. Lilienfeld, *Basilius der Grosse und die Mönchsväter der Wüste*, Wiesbaden, 1969. Prof. A. PIATKOWSKI : T. B. L. Webster, *The Greek Chorus*, Londra, 1970 ; M. I. Finley, *Early Greece. The Bronze and Archaic Ages*, London, 1970 ; A. Andrewes, *The Greek Tyrants*, Londra, 1970. Prof. D. CRĂCIUN : G. Guțu, *Publius Vergilius Maro*, București, 1970.

Comunicare. M. NASTA, *Textura unui poem coral : Dionis din Halicarnas și exegeza modernă*. Înțelegerea melicii corale nu poate fi despărțită de noțiunea celor trei dimensiuni necesare cîndva unei realizări (sau reprezentări) a poemelor : 1. spațialitatea mișcărilor de dans, a desenului ritmic (în cadrul strofelor și al celorlalte unități metrice) ; 2. desenul semnificațiilor verbale (ordinea pe care o impune decodarea textului păstrat) ; 3. figurile și semnificația globală pe care o transmite desfășurarea poemului (succesiunea și desenul proiectiv al imaginilor, al ideilor etc.). După ce a discutat cîteva exemple care întruchiează la Pîndar „figura poemului” (imaginea lirei în *Pythica I*, simbolul cupei în *Olympica* a VII-a), autorul comunicării a scos în evidență principalele idei din analiza unor pasaje ample ale poeziei corale, citate în tratatul lui Dionis din Halicarnas *Despre potrivirea cuvintelor*. Caracterizînd valorile mimetice ale „Plînsului Danaei” (Simonide, fragm. 13 D), tratatul insistă asupra proiecției lor figurativ-simbolice : textura poemului „este însăși Danae”, întruchiează stările ei sufletești și rătăcirile unor făpturi abandonate în voia talazurilor. Referindu-se și la analiza fragmentului pindaric 75 (Snell), comunicarea a insistat mai ales asupra elementelor care pot fi preluate de exegeza modernă.

Discuții. Pun întrebări și prezintă observații prof. A. PIATKOWSKI, I. FISCHER, N. I. BARBU.

Prof. N. I. BARBU socotește necesară clarificarea raporturilor dintre ritmul poeziei și muzică.

Diverse. Prof. N. I. BARBU anunță că, între 28 august și 3 septembrie, va avea loc la București Congresul internațional pentru promovarea studiilor latine și dă detalii cu privire la organizarea congresului.

Ședința se ridică la ora 20³⁰.

CXXXII

ȘEDINȚA EXTRAORDINARĂ DIN 23 OCTOMBRIE 1970

Prezidează acad. A. GRAUR, președinte.

Ședința se deschide la ora 18⁴⁰.

Membri prezenți : N. I. Barbu, G. Bunescu, L. Buzdugan, Tr. Costa, G. Creția, M. Economu, I. Fischer, C. Georgescu, Al. Graur, Vl. Iliescu, R. Lăzărescu, Gh. Nencescu, M. Nichita N. I. Niculiță, A. Piatkowski, C. Poghirc, E. Poghirc, C. Popescu, Sebastiană Popescu, C. Popovici, P. Stefețu, D. Slușanschi, N. Ș. Tanașoca, A. Țurcanu, J. Vilan-Unguru.

Invitați : D. Frîncu, G. Mîrza, M. Rambaud.

Acad. AL. GRAUR salută prezența prof. MICHEL RAMBAUD, de la Universitatea din Lyon,

Conferință. Prof. M. RAMBAUD, *Critique littéraire et recherche historique dans les Commentaires de César*. Conferențiarul evocă două aspecte ale cercetărilor consacrate Comentariilor lui Caesar : unul critic și altul istoric. Veracitatea lui Caesar, pusă la îndoială încă din antichitate de către Asinius Pollio, constituie obiectul unei dezbateri quasi-permanente dintre erudiți. Pentru a aprecia această veracitate, trebuie mai întîi înțelese tehnicile literare ale memorialistului : obișnuit să prezinte rapoarte senatului și să utilizeze rapoartele ofițerilor săi, el a reluat dosarul campaniilor, dezvoltînd sau rezumînd după plac, a insistat asupra faptelor care corespundeau preocupărilor sale sau anumitor teme, a construit episoadele și frazele cu grija de a-și justifica acțiunile și de a-și explica eșecurile. Alterarea adevărului provine mai puțin din falsi-

ficări decît din acest mod de prezentare, din acest tip de retorică, care constituie arta deformări istorice.

Ajunși la acest punct al cercetării, trebuie să declarăm că *Comentariile* sînt lipsite de orice valoare documentară sau să deplîngem că o metodă critică abuzivă a ucis, întocmai ca o doză letală a unui remediu, istoria? De fapt, o altă perspectivă se deschide din momentul în care se elimină orice sugestie provenind din procedee literare, amplificări, aprecieri asupra personajelor, dramatizări, reținîndu-se numai datele cele mai obiective: nume de orașe, de popoare, de ofițeri. Astfel devine posibil să se recunoască pe hartă planurile lui Caesar. De exemplu, prima fază a cuceririi Galliei este orientată după o axă Vercelli-Boulogne. Cînd prezența romană, extinzîndu-se pînă la coasta oceanului, înconjură poporul heduan, acesta se alătură răscoale. Între timp, devine clar că dispunerea taberelor de iarnă permite să se recunoască scopurile strategice ale cuceritorului pentru anii 57, 56, 55—54 și să se estimeze retragerea romană dintre 54 și 51. Se poate de asemenea determina relația de forțe dintre *ciuitates* ale galilor și legiuni, ceea ce permite să se analizeze deplasarea de către Caesar a detașamentelor romane. Pe de altă parte, calculul efectuat asupra acestor date obiective reconstituie situația de luptă a armatei din Gallia și duce la eliminarea unor legende, ca acelea care privesc legiunea a X-a.

Toate aceste informații extrase din *Bellum Gallicum* ajută la o mai bună interpretare a faptelor războiului civil. Devine mai ales clar că Caesar n-a încercat să pună în lumină aspectele tehnice ale strategiei sale, ci că a vrut să ofere despre el însuși o imagine idealizată a unui *imperator* model, ideal aproape filozofic și, crede autorul, de inspirație epicureană.

Ședința se ridică la ora 19⁴⁵.

CXXXIII

ȘEDINȚA DIN 23 OCTOMBRIE 1970

Adunare generală anuală

Prezidează acad. AL. GRAUR, președinte.

Ședința se deschide la ora 18¹⁵.

Membri prezenți: I. Banu, N. I. Barbu, V. Bălăianu, L. Buzdugan, C. Chireu, Tr. Costa, D. Crăciun, M. Crișan, E. Dobroiu, H. Dumitrescu, Vl. Dumitrescu, I. Fischer, I. Franga-Casan, Al. Giurgea, Al. Graur, G. Guțu, Al. Horhoianu, M. Ionescu-Baldovin, M. Irimia, Tr. Lăzărescu, L. Lupăș, M. Manolescu, M. Marinescu-Himu, H. Mihăescu, Margareta Nasta, Gh. Nencescu, M. Nichita, M. Nicolaescu, S. Nicolau, R. Niculescu, N. I. Niculiță, A. Piatkowski, D. M. Pippidi, E. Poghirc, Aurel Popescu, C. Popescu, David Popescu, Sebastiană Popescu, Cl. Popovici, D. Protase, M. Rășu, C. Săulescu, Gh. Sirbu, Iorgu Stoian, O. Teaciu, A. Tuzu, R. Vulpe, J. Zeceanu.

Neputînd participa la adunarea generală din motive de forță majoră, au trimis adeziuni scrise, prin care se asociază la hotărîrile majorității: I. Dumitrache, Teodor Popescu.

Fiind convocată pentru a doua oară (prima convocare a fost făcută pentru 22 octombrie), adunarea generală este statutar constituită cu orice număr de membri prezenți. Se trece de aceea la dezbaterile problemelor înscrise în ordinea de zi.

Raportul de activitate al Biroului pe anul 1969—1970, prezentat de I. FISCHER:

La începutul raportului pe care l-am prezentat Adunării generale în ședința ei din noiembrie 1969, explicam faptul că, pentru prima oară în cei zece ani de existență a societății, darea de seamă a biroului nu e alcătuită de secretarul nostru general, prof. D. M. Pippidi, prin absența din țară a d-sale în aproape întreaga perioadă supusă dezbaterii. Anul acesta, cîntea de a înfățișa activitatea biroului îmi revine din nou, datorită însă unor împrejurări mai puțin

agreabile : secretarul general al Societății a fost și în acest an destul de rar printre noi, deoarece, din păcate, starea sănătății și severitatea medicilor nu i-au permis prezența fizică la ședințe. Ne bucurăm că-l putem vedea astăzi complet restabilit și-i urăm ca, spre satisfacția noastră a tuturor, să se poată dispensa pe viitor de orice concurs al medicinei, nu numai fiindcă știm, ca fervenți admiratori al lui Petroniu, că *medicus nihil aliud est quam animi consolatio*.

Raportul va fi scurt, pentru a nu risca repetările inutile și pentru a nu abuza de răbdarea dv., dar și datorită faptului că, în acest an, nu au existat în viața Societății acțiuni inedite și inovații spectaculoase.

Înainte de a trece la înșirarea realizărilor Biroului și a dificultăților pe care le-a întâmpinat, se cuvine să ne oprim câteva clipe asupra unui eveniment cu caracter sărbătoresc. După cum știm cei mai mulți dintre noi, în perioada vacanței, mai precis la 19 iulie, președintele nostru, acad. Al. Graur, a împlinit vîrsta de 70 de ani, care-l găsește în plină activitate, nu numai în fruntea Societății, dar și în învățămînt și în viața științifică și culturală a țării. Reuniunile și cuvîntările solemne ținute cu acest prilej la Academie și la Universitate, volumele și articolele omagiale care i-au fost dedicate au scos în evidență meritele profesorului universitar și ale omului de știință; despre latinist și despre profesorul de liceu s-a vorbit prea puțin. Explicația e simplă : dacă numărul colegilor din învățămîntul superior și al foștilor studenți este ridicat, prea puțini dintre foștii săi elevi de la liceu se află în circuitul activ al vieții științifice — *labuntur anni*. Dar aceștia nu vor uita niciodată arta cu care profesorul Al. Graur izbutea să transforme curiozitatea generală și difuză a adolescentului în curiozitate științifică și s-o canalizeze pe aceasta, cu o exemplară discreție, spre investigația științifică. Principiile călăuzitoare și ținuta lecțiilor sale s-a concretizat și în seria de manuale, publicate în colaborare cu regretatul C. Balmuș și, după război, cu Iorgu Stoian, care au marcat o dată în învățămîntul limbii latine la noi. Cadrul acestei ședințe de lucru și al dării de seamă nu-mi îngăduie să adaug decît urările de sănătate, viață îndelungată și activitate neobosită pe care i le adresează Biroul și toți membrii Societății.

Revenind la activitatea desfășurată de Societate în anul expirat azi, vom începe cu luarea în discuție a principalei noastre forme de manifestare, ședințele lunare de comunicări : s-au ținut nouă ședințe, cu nouă comunicări. Ponderea cea mai mare au avut-o, ca și anul trecut, comunicările consacrate istoriei literare (6) ; istoria (legată de filologie, pe de o parte, de drept și epigrafie, pe de alta) a constituit obiectul a două comunicări, iar epigrafiei i-a fost consacrată una singură. Și în acest an ședințele au fost onorate de participarea unor savanți străini de mare prestigiu, care ne-au prezentat conferințe, unde acuitatea raționamentului era dublată de eleganță deosebită a expunerii ; este vorba de prof. V. Pöschl (Heidelberg) și, acum câteva zile, M. Rambaud (Lyon).

Cît despre a doua formă de concretizare a activității noastre, revista Studii clasice, ne aflăm din nou, pentru a treia oară fără întrerupere, ceea ce constituie un început de tradiție, în situația plăcută de a anunța, de a aminti, mai bine zis, că volumul acestui an, al XII-lea, a apărut și a fost distribuit la începutul lunii iulie abonaților din țară și străinătate. Se cuvine să menționăm că apelurile noastre au găsit un ecou, deși încă limitat, în rîndurile membrilor Societății, numărul abonaților sporind de la 208 în 1969 la 221 în 1970. Nu am avut însă, deocamdată, nici un succes în ceea ce privește distribuirea prin rețeaua de librării ; ne lovim aici de o diviziune prea strictă a muncii și de un mecanism prea precis reglat al întreprinderilor înscrinate cu distribuirea publicațiilor. Dar nu abandonăm speranțele. Conținutul volumului, îmbrățișînd practic toate disciplinele științifice consacrate antichității, de la lingvistică la numismatică, își află varietatea și prin numărul autorilor de articole, note sau recenzii : 34 de colaboratori din țară, printre care și debutanți (față de 29 în 1969), și 4 străini (care-și publică, în parte, comunicările ținute la Societate). Interesul pe care-l suscită revista se reflectă și în cererile de schimb primite la redacție și în faptul că, din ce în ce mai des, savanți de pe o arie geografică care se întinde din U.R.S.S. pînă în U.S.A. ne trimit, din proprie inițiativă, articole spre publicare. Notăm cu satisfacție, în această ordine de idei, că, într-un număr

recent al binecunoscutei reviste germane *Gymnasium*, revista noastră figurează într-o listă nu prea lungă, a celor mai importante periodice de filologie clasică. Sperăm că și volumele viitoare (al XIII-lea se află într-o fază avansată de pregătire) nu vor decepționa pe cititorii de pretutindeni.

În planul de activitate științifică pe care-l înaintăm anual Ministerului (și pentru care sînt alocate chiar fonduri bugetare) se află de cîtiva ani colecția bilingvă. Sîntem îngrijorați de puțină atenție de care se bucură această latură a strădaniilor noastre în rîndurile colegilor angajați în elaborarea lucrărilor : pînă la această dată nici un singur manuscris n-a fost predat Biroului, în ciuda unor apeluri orale și scrise și a unor reiterări ale angajamentelor. În darea de seamă precedentă atribuiau întârzierile unor migăloase operații de finisare a ultimelor detalii ale manuscriselor. Ne întrebăm acum dacă explicația este într-adevăr aceasta.

În privința relațiilor noastre internaționale, este de amintit participarea, la începutul lunii viitoare, a prof. D. M. Pippidi la sedința de birou FIEC (organism în care d-sa a fost ales, în lipsă, cu ocazia Congresului de la Bonn). De asemenea, au început să se concretizeze eforturile noastre în vederea organizării la noi, în primăvara 1972, a celui de al XII-lea Congres „Eirene”. Deși Societatea n-a fost direct angajată, este totuși necesar să semnalăm succesul de care s-a bucurat, în vara acestui an, Congresul internațional pentru încurajarea studiilor latine, ținut sub auspiciile unei Academii internaționale, cu sediul la Roma. Biroul Societății a fost reprezentat prin președintele său, acad. Al. Graur, care, în această calitate, a făcut parte din Comitetul de onoare, și în persoana a trei membri ai săi, în frunte cu unul din vicepreședinți, prof. N. I. Barbu, care a condus și a organizat efectiv lucrările. Ecurile de care s-a bucurat acest congres se vor răsfrînge favorabil, sperăm, asupra întregii noastre activități.

În raporturile cu Ministerul Învățămîntului n-au intervenit, nici în acest an, schimbări notabile, dacă exceptăm faptul pozitiv al numirii, cu titlu onorific, a unui contabil șef și cel, mult mai puțin împlăcîtor, al neachitării pînă la această dată a subvenției pe anul 1970, ceea ce va rezulta și din raportul asupra gestiunii financiare. Este un motiv în plus pentru a ansa un nou apel în favoarea îndeplinirii fără întârziere a obligațiilor statutare, restante și curente.

Nici în relațiile cu filialele nu au intervenit lucruri noi, dar aceasta nu este un motiv de satisfacție, dimpotrivă. În ciuda hotărîrilor noastre solemne și repetate, Biroul n-a întreprins aproape nimic pentru a stimula și a organiza un schimb de conferențieri între centru și filiale. Într-o situație mai bună se află acestea din urmă, mai ales cele de la Cluj și Constanța, care au organizat un schimb între ele ; dar aceasta va constitui obiectul dărilor de seamă speciale.

Acestea sînt, expuse pe scurt, liniile pe care s-au desfășurat diversele noastre forme de activitate. În încheiere, cerîndu-vă cuvenita descărcare, credem necesar să lansăm un nou apel : pentru prestigiul dezbaterilor noastre e de dorit ca elementului personal să i se pună o surdină, dacă se poate, totală. Numai astfel vom reuși să discutăm, în limite de timp rezonabile și la un nivel academic, problemele importante, poate uneori grave, care ne stau în față.

Raportul de activitate al Filialei Cluj, prezentat de D. PROTASE :

Filiala clujeană a Societății de studii clasice, în perioada menționată, și-a desfășurat activitatea, ca și în trecut, printr-o strînsă colaborare cu Secția de istorie veche a Institutului de istorie și arheologie din Cluj, ținînd în același timp o strînsă legătură cu secretariatul Societății din București, mai cu seamă în privința problemelor administrative și de organizare a unor acțiuni comune.

În anul care s-a scurs, unii membrii ai filialei noastre au ținut comunicări pe diferite teme, fie în cadrul Institutului de istorie și arheologie Cluj, fie cu ocazia unor manifestări științifice organizate de unele muzee din țară. Astfel, în anul 1970 s-au ținut următoarele comunicări :

1. Judita Winkler, *Despre perioada emiterii monedelor gelo-dace și dreptul monetar la gelo-daci* (5.III.1970);
2. H. Daicoviciu, *Observații asupra primului război dacic al lui Traian* (2.IV.1970). Secția de istorie veche a Institutului Cluj.
3. A. Bodor, *Împăratul Aurelian și părăsirea Daciei* (11.VI.1970). Secția de istorie veche a Institutului Cluj.
4. N. Lascu, *Daos, Davos (Davus) — scalvi daci?* La Sesiunea științifică anuală (16—18 oct. 1970) a Muzeului de arheologie din Constanța.
5. D. Protase, *A existat la daco-geți credința greco-romană despre „obolul lui Charon”?* La aceeași sesiune a Muzeului din Constanța.

În cadrul manifestărilor externe ale unor membri ai Filialei din Cluj a societății, menționăm călătoria de studii și documentare în Marea Britanie, făcută de prof. A. Bodor în februarie — martie 1970. Cu acest prilej, la întoarcerea în țară, prof. Bodor a ținut în fața membrilor Societății și a celor de la Secția de istorie veche a Institutului din Cluj (26.III.1970) o interesantă expunere despre cele văzute în Marea Britanie, cu specială referire la cercetările și studiile din domeniul filologiei clasice, al arheologiei romane și al istoriei universale vechi.

Tot pe planul manifestărilor internaționale, amintim de asemenea că unii membri ai filialei noastre au participat individual la Congresul internațional al latinistilor în august — septembrie 1970 ținut la București, deși filiala nu a fost solicitată oficial.

Dintre străinii cu preocupări din domeniul studiilor clasice care ne-au vizitat la Cluj (unii ținând chiar expuneri) amintim pe d-na Dučanka Vučković Todorović (Belgrad), d-l Manfred Krandler (Viena) și pe d-l J. Warrington de la Universitatea din Bristol, care a ținut o conferință (cu proiecții) despre monumentele romane din Africa de Nord.

Inițiativa biroului ca în cadrul cercului pedagogic de limba latină să participe profesori și alți membri ai filialei noastre trebuie să spunem că nu a dat până acum rezultatele scontate. Totuși, sperăm ca situația să se îmbunătățească în viitor. În schimb, la sugestia filialei și personal a prof. N. Lascu, la secția clasică a Liceului „M. Eminescu” din Cluj s-a înființat și funcționează Cercul de lectură „P. Ovidius Naso”. Acest cerc a și intrat în relații cu elevii Liceului „Ovidio” de la Sulmona.

Dacă adăugăm la cele de mai sus faptul că în 16 ianuarie 1970 filiala noastră a ținut o ședință de dare de seamă și de alegere a Biroului — N. Lascu (președinte), A. Bodor (vicepreședinte), D. Protase (secretar), G. Topliceanu (casier), Ana Negreanu (resp. a cercului pedagogic de latină) — și că încasarea cotizațiilor, cu puține excepții, este făcută pînă în 1969 inclusiv, socotim că am prezentat, în liniile sale generale, activitatea depusă de Filiala din Cluj a Societății din noiembrie trecut și pînă astăzi. În încheiere, Filiala din Cluj așteaptă cu nerăbdare și reînnoite speranțe apariția revistei de cultură clasică, preconizată încă în anul 1968.

Raportul de activitate al Filialei Iași, prezentat de prof. O. Teaciu:

Filiala Iași a Societății de studii clasice, în perioada octombrie 1969 — octombrie 1970, a ținut 6 ședințe, în cadrul cărora au fost prezentate următoarele comunicări:

1. În ședința din 12 octombrie 1969: *Elemente antice și autohtone în „Moartea lui Fulger”* (asist. univ. Traian Diaconescu);
2. În ședința din 2 noiembrie 1969: *O notă despre Homer în prima traducere tipărită în românește a „Halimalei”* (prof. Ilie Gheorghită).
3. În ședința din 18 ianuarie 1970: *Metode moderne în predarea limbii latine, prezentate la Congresul de latină de la Avignon* (lector univ. Nic. Baran).
4. În ședința din 8 martie 1970: *Daco-moesiana și relațiile ei în cadrul indo-european* (prof. univ. Cicerone Poghire).

5. În şedinţa din 19 aprilie 1970 : *Alexandru Philippide traducător din latineşte* (lector univ. Cicerone Călinescu).

6. În şedinţa din 31 mai 1970 : *Probleme de lingvistică şi dialectologie greacă, anatoliană şi sud-est europeană în lumina noilor cercetări* (conf. univ. Arton Vraciu).

În cadrul şedinţelor s-au făcut şi prezentări de cărţi de către : conf. univ. N. Gostar, lector univ. N. Baran, asist. univ. N. Todiraşcu şi Tr. Diaconescu şi prof. Gh. Badea.

Afară de aceste 6 şedinţe, până la adunarea generală din decembrie 1970, mai avem programate 2 şedinţe (în noiembrie şi decembrie 1970).

La şedinţele filialei participă între 30 şi 50 de tovarăşi (cadre didactice universitare şi din învăţământul mediu şi student).

Unii membri ai filialei au desfăşurat şi în afara Societăţii o activitate care merită a fi menţionată. Astfel conf. univ. N. Gostar a prezentat la Institutul de istorie şi arheologie din Iaşi comunicarea *Despre mormântul lui Ovidiu la Tomis (Mărturii antice şi medievale)*, iar la Institutul pedagogic din Constanţa comunicarea *Caspian Aegissos în opera lui Ovidiu*. Lector univ. Cicerone Călinescu a vorbit despre poezia lui Homer în cadrul Secţiei de cultură şi artă a judeţului Bacău.

La Congresul de latină din august—septembrie 1970 au participat 23 de tovarăşi din Iaşi (dintre care 17 membri ai filialei). La acest congres a prezentat o comunicare şi N. Baran, iar Gh. Cosoi, Gh. Condurache şi N. Baran au participat la discuţii.

Filiala Iaşi cuprindea în decembrie 1969 un număr de 55 de membri. Unui număr de 3 tovarăşi am fost siliţi să le retragem calitatea de membri ai filialei din cauză că n-au achitat de mai mulţi ani cotizaţia şi n-au participat la nici o şedinţă. Aceştia sînt : Nanu Constanţa, Popa Sava, Noană Florica. Alţi trei s-au mutat din raza filialei. În prezent avem în evidenţa filialei 49 de membri.

În această perioadă nu s-au făcut înscrieri de membri noi.

În ceea ce priveşte situaţia cotizaţiilor, menţionăm că toţi cei 49 de membri şi-au achitat integral cotizaţiile pe anul 1969, iar pe anul 1970, până la data de 25 octombrie, şi-au achitat cotizaţiile 30 de membri, urmînd ca restul să le achite pînă la adunarea generală din decembrie 1970.

Situaţia provizorie a veniturilor şi cheltuielilor pe anul 1970, pînă la 25 octombrie, este următoarea :

Sold din anul 1969	446,25 lei
Încasări cotizaţii pe 1970	300 „
TOTAL	746,25 lei

Cheltuieli pînă la această dată nu am avut, corespondenţa făcîndu-se cu mijloacele băneşti ale membrilor din comitet.

Darea de seamă completă a activităţii Filialei Iaşi şi situaţia definitivă a veniturilor şi cheltuielilor pe perioada octombrie 1969 — decembrie 1970 vor fi prezentate după Adunarea generală a Filialei Iaşi, care va avea loc în decembrie 1970.

Raportul de activitate al Filialei Constanţa, prezentat de M. IRIMIA :

Dobrogea, ţinutul care în ultimii ani este beneficiarul unei mari şi diversificate dezvoltări economice, cunoaşte şi o mare efervescenţă culturală. Situaţia Dobrogei, oarecum specifică, de bogat tezaur al civilizaţiei greco-romane a atras întotdeauna pe iubitorii studiilor clasice, vechimea preocupărilor în acest domeniu numărîndu-se în decenii. Interesul particular al conştanţenilor şi al dobrogenilor faţă de antichităţile greco-romane este la fel de vechi.

Coordonarea activităţilor şi preocupărilor de acest gen — numeroase şi pînă acum — s-a realizat prin constituirea în anul 1966 a Filialei din Constanţa a Societăţii de studii clasice. Într-o perioadă de patru ani, Filiala din Constanţa a reuşit să se impună ca un factor de prim

ordin în viața științifică și culturală a orașului și a Dobrogei, activitatea ei fiind tot mai cunoscută și apreciată de către forurile locale de partid și de stat, de către un public tot mai larg. În primii ani numărul membrilor filialei a cunoscut o creștere permanentă, fapt caracteristic oricărui început. S-a ajuns în prezent la un număr de 45 de membri, care constituie nucleul de bază al filialei noastre și pe care se sprijină constant întreaga ei activitate.

Constituită inițial pe baza unui grup de iubitori ai antichităților greco-romane proveniți mai ales din Constanța, pe parcurs tot mai mulți cercetători și profesori de istorie sau de limbă latină din întregul județ au solicitat să fie primiți ca membri ai filialei noastre. De multe ori presa locală (ziarul „Dobrogea nouă”) consemnează pe scurt aspecte din activitatea filialei, ale conținutului ședințelor de comunicări, atrăgându-se în așa fel și alți participanți în afara celor afiliați, interesați de unul sau de altul dintre subiectele dezbătute.

În perioada noiembrie 1969 — octombrie 1970 înregistrăm la Constanța următorul bilanț :

În ședința din 22 decembrie 1969, Adrian Rădulescu a prezentat comunicarea *Un vas cu inscripție greacă descoperit la Capidava*, o descoperire de o mare însemnătate. Pe un vas datînd din sec. X apare alfabetul grecesc scris invers de la ω spre α , iar dedesubt o inscripție — probabil a meșterului olar — *Petre*. Comunicările și discuțiile purtate au relevat importanța deosebită a descoperirii și a apariției în această vreme a numelui românesc *Petre*.

În ședința de comunicări din 17 ianuarie 1970 C. Scorpan a prezentat comunicarea *Cultul lui Dionysos în Dobrogea* (partea a II-a), o încercare de sinteză asupra unuia dintre cele mai importante culte antice.

În ședința din 27 februarie 1970 au fost prezentate două comunicări : Radu Ocheșanu, *Monezile regelui Moskon din colecțiile Muzeului de arheologie Constanța* și Andrei Aricescu, *Încercare nouă de înțelegere a știrilor date de Procopius din Caesarea despre teritoriul Dobrogei în vremea lui Justinian*. Cele două comunicări au constituit contribuții importante la istoria și arheologia Dobrogei, reprezentînd dovezi convingătoare ale utilității scrutării mai atente a izvoarelor literare și numismatice.

În ședința din 21 martie 1970, prof. univ. Nicolae Lascu de la Cluj a prezentat comunicarea *Hic ego qui iaceo...*, comunicare ce se înscrie în preocupările mai vechi atât ale autorului, cît și ale Filialei din Constanța privind viața și opera lui Ovidiu.

În ședința de comunicări din 17 iunie 1970, la care au participat și invitați de la Institutul de arheologie al Academiei și de la Muzeul național de antichități, au fost prezentate, de asemenea, două comunicări : Petre Diaconu, de la Institutul de arheologie al Academiei, a încercat o *nouă localizare a cetății Dafne*, opinînd pentru căutarea ei la sudul Dunării și nu în nordul ei, și Maria Munteanu a prezentat comunicarea *Cu privire la organizarea administrației a teritoriului capidavens (sec. I—III e.n.)*, în care, pe baza datelor epigrafice mai ales, a încercat elucidarea unor probleme legate de organizarea teritoriului în discuție.

În perioada estivală, Filiala din Constanța a fost antrenată într-o serie de importante acțiuni, fiind, împreună cu Muzeul de arheologie Constanța, gazda citorva manifestări internaționale de prestigiu. A fost, astfel, gazda delegaților Congresului umanismului latin, cîțiva dintre membrii filialei însoțindu-i la punctele de interes arheologic din Constanța și din județ (la Adamclisi). O parte dintre lucrările celui de-al XXII-lea Congres de istoria medicinei s-au desfășurat și în incinta Muzeului de arheologie — sediul filialei Societății de studii clasice, la lucrările congresului participînd numeroși membri ai filialei noastre — dintre care trei cu comunicări (dr. Nicolae Ionescu, M. Bucovală și A. Rădulescu). De asemenea, o parte dintre membrii filialei au luat parte la lucrările colocviului româno-englez privind matematicile în arheologie și în științele istorice.

La sesiunea științifică anuală a Muzeului de arheologie Constanța dintre 16—18 octombrie 1970, la care au participat importante personalități ale vieții noastre științifice, au fost

prezenți și cei mai mulți dintre membrii filialei noastre, fie cu comunicări, fie la discuții sau ca simpli auditori.

Din cele amintite mai sus desprindem încercarea de antrenare a Filialei din Constanța a Societății de studii clasice, a membrilor ei, la toate manifestările închinare arheologiei și studiilor clasice din orașul nostru, destul de puține de altfel, urmărind activizarea membrilor ei, o îmbogățire a experienței lor științifice.

În cadrul ședințelor de comunicări ale filialei, amintite mai sus, au fost invitați în afara membrilor ei și studenți ori alte persoane care și-au manifestat interesul pentru activitatea filialei.

În fața Filialei din Constanța stau sarcini și perspective dintre cele mai mari, care, cu efort și perseverență, pot fi atinse. Se impune o participare cât mai activă a tuturor membrilor la viața filialei, ca și la alte manifestări închinare studiilor clasice și care nu sînt patronate întotdeauna de Societatea noastră. Am dori de asemenea ca, pe viitor — așa cum s-a întîmplat în anii trecuți, dar nu și în perioada 1969—1970 —, diferite personalități ale vieții științifice în domeniul studiilor clasice din țară sau din străinătate să susțină și la Constanța conferințe sau comunicări.

Prin atragerea în rîndul filialei noastre a celor mai pasionați cercetători din Dobrogea ai antichităților greco-romane sau ai limbilor clasice, prin activitatea mai evidentă a membrilor societății, considerăm că rezultatele muncii noastre vor fi mai vizibile și vom obține progrese tot mai importante pe linia valorificării științifice a bogatului patrimoniu cultural și istoric al Dobrogei antice.

Raportul asupra gestiunii financiare, prezentat de prof. TR. COSTA :

La începutul anului 1969—1970, Societatea de studii clasice avea, raportată din anul precedent, suma de lei 1 353,50 (una mie trei sute cincizeci și trei lei și cincizeci bani), proveniți din cotizații. În cursul anului 1969—1970, s-au încasat din cotizații lei 3 170 (trei mii una sută șaptezeci lei). S-au cheltuit cu acte justificative, lei 1 499,70 (una mie patru sute nouăzeci și nouă lei și șaptezeci bani) și s-au depus la CEC lei 2 500 (două mii cinci sute lei). Au rămas deci, din cotizații, lei 523,80 (cinci sute douăzeci și trei lei și optzeci bani), din care lei 446,25 (patru sute patruzeci și șase lei și douăzeci și cinci bani) la casierul din Iași, lei 50 (cincizeci lei) la casierul din Cluj și lei 27,55 (douăzeci și șapte lei și cincizeci și cinci bani) la casierul din București.

Din subvenția ministerului, la data de 11 noiembrie 1969, Societatea a reportat suma, de lei 12 032,91, depusă la contul CEC. S-au cheltuit, cu acte justificative (salarii, achiziții de cărți, deplasări, corespondență), lei 11 835,59. La data de 29 octombrie 1970, soldul Societății la CEC este de 197,32 lei. Societatea are, deci, la această dată un sold total de 721,12 lei.

Raportul comisiei de cenzori, prezentat de prof. D. CRĂCIUN :

Verificînd raportul de gestiune financiară întocmit de prof. Tr. Costa, casierul Societății, comisia de cenzori constată că datele acestui raport sînt în conformitate cu actele justificative anexate, iar cheltuielile au fost făcute în interesul Societății, respectînd dispozițiile statutare. Comisia opinează pentru acordarea descărcării de gestiune.

Discuții. Pe marginea rapoartelor pun întrebări, prezintă observații și propuneri prof. N. I. BARBU, M. MARINESCU-HIMU, AL. GRAUR, C. CHIRCU, D. PROTASE, TR. LĂZĂRESCU, D. M. PIPPIDI, I. FISCHER, N. I. NICULIȚĂ.

Prof. M. MARINESCU-HIMU se interesează despre stadiul demersurilor privind apariția revistei de popularizare. Propune inițierea unor acțiuni, atît în București, cît și în alte orașe

ale țării, chiar acolo unde Societatea n-are filiale, destinate să popularizeze cultura clasică și să sporească interesul publicului pentru antichitate.

D. PROTASE cere informații cu privire la constituirea unei societăți ovidiene.

Prof. N. I. BARBU arată că formalitățile necesare apariției revistei „Ausonia” nu sînt încă completate; pînă atunci a fost difuzat, într-un număr restrîns de exemplare, cu ocazia Congresului latinistilor, o culegere de articole, prefigurînd revista. Cu același prilej, s-a constituit la Constanța Societatea internațională ovidiană.

În intervenția sa, prof. TR. LĂZĂRESCU reia criticile îndreptate împotriva președintelui Societății. Deoarece aceste atacuri nu privesc activitatea Societății și nu fac decît să repete cele spuse de vorbitor în adunările generale precedente, prof. D. M. PIPPIDI supune votul adunării oportunitatea continuării discuției în această direcție. Adunarea hotărăște sistarea discuției, ceea ce-l determină pe prof. TR. LĂZĂRESCU să părăsească sala.

Prof. N. I. NICULIȚĂ își exprimă dezacordul în ceea ce privește oprirea intervenției prof. Lăzărescu și invocarea, de către I. FISCHER, a articolului 7 b din Statut, referitor la excluderea unor membri. În continuare, d-sa amintește de activitatea desfășurată între anii 1943 și 1946 de o asociație de clasicisti, grupați în jurul revistei „Camenae”.

În numele Biroului, răspunde acad. AL. GRAUR, arătînd că în atenția viitoarei conduceri va trebui să rămînă intensificarea activității de popularizare a studiilor dedicate antichității.

Se supune apoi adunării **descărcarea de gestiune**. Aceasta este acordată de unanimitatea membrilor prezenți.

Alegera Biroului pe anul 1970 – 1971. Pentru conducerea lucrărilor se alege un prezidiu compus din prof. N. I. NICULIȚĂ, președinte, IORGU STOIAN și dr. C. SÂNDULESCU, membri.

S-au făcut următoarele propuneri:

Pentru funcția de președinte: acad. AL. GRAUR (propus de prof. VL. DUMITRESCU și O. TCACIUC).

Pentru funcția de vicepreședinte: acad. C. DAICOVICIU (propus de prof. D. M. PIPPIDI), prof. N. I. BARBU (propus de prof. D. CRĂCIUN), prof. R. VULPE (propus de prof. M. MARINESCU-HIMU).

Pentru funcția de secretar: prof. D. M. PIPPIDI (propus de prof. R. VULPE).

Pentru funcția de secretar adjunct: I. FISCHER (propus de prof. R. VULPE și D. M. PIPPIDI).

Pentru funcția de casier: prof. TR. COSTA (propus de prof. R. VULPE).

Au fost aleși:

Președinte: acad. AL. GRAUR (cu unanimitatea voturilor).

Vicepreședinți: acad. C. DAICOVICIU (cu unanimitatea voturilor), prof. N. I. BARBU (cu unanimitatea voturilor), prof. R. VULPE (cu unanimitatea voturilor).

Secretar: prof. D. M. PIPPIDI (cu unanimitatea voturilor).

Secretar adjunct: I. FISCHER (cu unanimitatea voturilor).

Casier: prof. TR. COSTA (cu unanimitatea voturilor).

Alegerea comisiilor de cenzori. S-au făcut următoarele propuneri:

Pentru funcția de cenzor titular: prof. D. CRĂCIUN (propus de prof. N. I. BARBU), prof. E. DOBROIU (propus de I. FISCHER).

Pentru funcția de cenzor supleant: STELLA NICOLAU (propusă de prof. R. VULPE), prof. M. MARINESCU-HIMU (propusă de prof. IORGU STOIAN).

Au fost aleși :

Cenzori titulari : prof. D. CRĂCIUN și E. DOBROIU.

Cenzori supleanți : STELLA NICOLAU și prof. M. MARINESCU-HIMU.

În numele celor aleși, acad. AL. GRAUR aduce mulțumiri Adunării generale și prezidiului provizoriu.

Diverse. La propunerea secretariatului, se hotărăște trimiterea unei telegrame de simpatie și de urări de grabnică însănătoșire prof. D. MARMELIUC.

Prof. D. M. PIPPIDI anunță că termenul de predare a volumului XIII al „Studiilor clasice” este 1 decembrie și amintește celor care au angajamente (mai ales privind recenziile) pentru acest volum să le onoreze în timp util.

Ședința se ridică la ora 19⁰⁰.